

[ID-nr]	Fagutdanning i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	
1. Definisjon	Andel avtalte årsverk av personell med fullført relevant fagutdanning av totalt antall avtalte årsverk i brukerrettede tjenester i kommunal helse- og omsorgstjeneste.	
2. Sektor	Kommunale helse- og omsorgstjenester	
3. Fagområde	Omsorgstjeneste	
4. Type	Struktur	
5. Primær dimensjon av kvalitet (Velg en)	Tilgjengelig og rettferdig fordelt	
6. Evt. sekundær dimensjon av kvalitet	Trygge og sikre	
7. Fokuserområde	Personell og kompetanse	
Godkjenning		
8. Godkjent dato først gang	Saksnr i 360-13/10391 August 2013	
9. Godkjent av	HelseDirektoratet	
10. Revisjonshistorikk	2.0-mars 2017-revidert	
Faglig begrunnelse/målsetning		
11. Begrunnelse for valg	<p>Behovet for kompetanse hos personalet varierer avhengig av brukeres individuelle behov. I helse- og omsorgstjenesten er det økt behov for stadig mer avansert og tverrfaglig helsehjelp. Dette skyldes blant annet stadig nye brukergrupper med behov for mer omfattende og sammensatte tjenester. Den medisinske behandlingen har økt både i omfang og kompleksitet. Dermed øker også behovet for kompetanse i forskjellige profesjonsgrupper i pleie- og omsorgstjenesten.</p> <p>For eksempel er det behov for økt kompetanse innenfor områder som ernæring, psykisk helse, rus, habilitering/rehabilitering, hjelp til egenmestring, forebygging og helsefremmende arbeid.</p> <p>Regjeringen har i Prop. 1 S (2014–2015) varslet at det skal utarbeides en handlingsplan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i omsorgstjenestene, Kompetanseløft 2020. Planen skal bidra til utvikling av en faglig sterk tjeneste og sikre at sektoren har tilstrekkelig og kompetent bemanning (1).</p> <p>Indikatoren viser andel avtalte årsverk:</p> <ul style="list-style-type: none">• med fagutdanning fra videregående skole• med fagutdanning fra universitet og høyskole• med fagutdanning samlet sett (både videregående og universitet og høyskole)	
12. Målsetning	Det er en målsetning at kommunene til en hver tid har riktig personell til å dekke behovet for kompetanse.	
13. Målgruppe for denne indikatoren (Beskriv formål med denne indikatoren per aktuell målgruppe)	8.1. Politiske aktører	Politiske aktører blir varslet om det er store variasjoner mellom kommuner/fylker.
	8.3. Ledelse i sektor	Nasjonal, fylkeskommunal og kommunal ledelse kan benytte resultatene som grunnlag og styringsinformasjon for kunnskap sammenhengen mellom fagkompetanse og tjenestekvalitet.
	8.4. Helsepersonell	Helsepersonell kan benytte resultatet til som grunnlag for kunnskap om sammenhengen mellom fagkompetanse og tjenestekvalitet. Videre kan resultatene benyttes som grunnlag for tiltak for kompetanseheving.
	8.2. Innbygger/ pasient/bruker/ pårørende/media	Informasjon til søker og pårørende om fagkompetansen hos de kommunalt ansatte innen helse- og omsorgstjenester

14. Begrepsavklaringer	<p>Avtalte årsverk: Ansatte som har inngått skriftlig arbeidsavtale om ansettelse utover 1 uke uavhengig av stillingsstørrelse registreres i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registerert) (2). Både personer med fravær og deres eventuelle vikarer inngår i avtalte årsverk med sin avtalte arbeidstid. Også ansatte i private virksomheter som utfører tjenester på vegne av kommunene, som en del av det offentlige pleie- og omsorgstilbudet, inngår.</p> <p>Personell med fagutdanning: Helse- og sosialfaglige utdanninger defineres gjennom Helsedirektoratets og SSBs arbeid med Helsepersonellregisteret (HPR). HPR er helsemyndighetenes register over alt helsepersonell med autorisasjon eller lisens etter helsepersonelloven, og veterinærer med autorisasjon eller lisens etter dyrehelsepersonelloven (3,4). I tillegg er enkelte andre fagutdanninger inkludert fordi de er relevante ut fra tjenestemottakerens behov. Se https://ssb.no/hesospers/</p> <p>Brukerrettede tjenester: Med brukerrettede tjenester menes arbeid utført av de som jobber direkte med mottakere av helse- og sosialtjenestene i kommunene, samt de som saksbehandler og fatter vedtak om helse- og sosialtjenester. Her omfattes ansatte innen helse- og omsorgstjenester i kommunene som jobber på institusjoner for eldre og funksjonshemmede (KOSTRA funksjon 253), de som yter helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende (KOSTRA funksjon 254) og de som er ansatt innen aktivisering av eldre og funksjonshemmede (KOSTRA funksjon 234). Årsverk av personer uten spesifisert utdanning eller yrke inkluderes i nevneren fordi det antas at disse brukerne utøver brukerrettede tjenester.</p>
Beregning	
15. Utvalg i fokus (teller)	Måltall 1: Avtalte årsverk av sysselsatte i brukerrettede helse- og omsorgstjenester (KOSTRA-funksjon 234, 253 og 254) med relevant fagutdanning Måltall 2: Avtalte årsverk av sysselsatte i brukerrettede helse- og omsorgstjenester (KOSTRA-funksjon 234, 253 og 254) med relevant fagutdanning fra videregående skole Måltall 3: Avtalte årsverk av sysselsatte i brukerrettede helse- og omsorgstjenester (KOSTRA-funksjon 234, 253 og 254) med relevant fagutdanning fra høyskole eller universitet
16. Sammenligningsgrunnlag (nevner)	Måltall 1,2 og 3: Avtalte årsverk av sysselsatte i brukerrettede helse- og omsorgstjenester (KOSTRA funksjon 234, 253 og 254), inkludert årverk av personer uten spesifisert utdanning eller yrke.
17. Hovedmåltall	Måltall 1: Andel avtalte årsverk av personell med fullført relevant fagutdanning
18. Andre måltall	Måltall 2: Andel avtalte årsverk av personell med fullført relevant fagutdanning fra videregående skole Måltall 3: Andel avtalte årsverk av personell med fullført relevant fagutdanning fra høyskole eller universitet
19. Presiseringer rundt utvalg	Ekskludert populasjon: <ul style="list-style-type: none"> • Avtalte årsverk av sysselsatte i ikke-bruikerrettede oppgaver innen KOSTRA-funksjon 234, 253 og 254: renhold, service, kjøkken, vedlikehold, transport, økonomi og administrasjon • KOSTRA-funksjon 261 (drift og vedlikehold av institusjoner) • Overtid og innleid arbeidskraft utenfor helse- og omsorgsnæringene (for eksempel vikarbyråer) • Årsverk av leger og fysioterapeuter på institusjon
20. Manglende rapportering	Ikke relevant
21. Teknisk beregning av indikator	Avtalte årsverk på hver virksomhet blir summert på funksjon og brukes videre i beregninger på kommunenivå.
22. Nivå for publisering eksternt	Land, fylker, kommuner og kostragrupper
23. Standard klassifikasjoner	Ikke relevant
Datainnsamling/kilder	
24. Datakilder	Kommunenerapporterer til NAVs Arbeidsgiver- og arbeidstakerregistre (Aa-registerert) (2). Data i Aa-registeret kobles mot KS sitt personal administrativt informasjonssystem (PAI-registeret)(5) PAI-registeret (personal administrativt informasjonssystem) eies og drives av KS. Registeret inneholder blant annet informasjon om alle ansatte i kommunal sektor; lønn, arbeidstid, stillingskode og fravær.
25. Bearbeiding/revisjon av data	SSB kvalitetssikrer dataene ved å gjennomføre sammenligninger mellom kommuner og over tid, samt sjekker eventuell inkonsistens. SSB samler dataene og summerer både teller og nevner.

26. Type datakilde og lovhjemmel	Kommuner og fylkeskommuner plikter etter kommuneloven å gi informasjon om ressursbruk og tjenesteyting til bruk i nasjonale informasjonssystemer (6,7).
27. Hyppighet for innsamling av data hos datakilde	Løpende
28. Aktualitet og hyppighet ved publisering som nasjonal kvalitetsindikator	Årlig
Tolkning av tallene	
29. Sammenlignbarhet over tid og sted	Resultatet fra denne indikatoren egner seg for sammenlikning mellom kommuner over tid og til sammenligning innad i egen kommune.
30. Feilkilder og usikkerhet	Lokale variasjoner i arbeidsmarkedet kan være en medvirkende forklaring på geografisk variasjon. For eksempel kan nærhet til sykehus gi større konkurranse om faglært personell. Kommunestørrelse kan også påvirke rekrutteringen av fagutdannet personell. Bildet av andelen med fagutdanning kan være feil for kommuner som benytter seg av innleid arbeidskraft for eksempel gjennom vikarbyråer. Vikarer er ikke med i registeret som danner grunnlaget for å beregne andelen. Også feil eller mangelfull registrering av personellens arbeidsforhold kan gi et feil bilde av kommunens personell og kompetansesammensetning.
31. Særskilt informasjon for tolkning av denne indikatoren	Ikke aktuelt
32. Relaterte indikatorer	Ingen
Videreutvikling	
33. Videre utvikling av datakilder/indikator	Ingen konkrete planer om videreutvikling.
Publisering	
34. Publiseringsarena	www.helsenorge.no
35. Andre publiseringsarena	www.helsedirektoratet.no www.ssb.no
Referanser	
36. Referanser	<ol style="list-style-type: none"> Omsorg 2020. Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 https://www.regjeringen.no/contentassets/af2a24858c8340edaf78a77e2f9e9cb7/omsorg_2020.pdf Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) https://www.nav.no/no/Bedrift/Tjenester+og+skjemaer/Aa-registeret+og+a-meldingen/Hva+er+er+Aa-registeret Helsepersonellregisteret (HPR) https://helsedirektoratet.no/autorisasjon-utdanning-og-godkjenning/helsepersonellregisteret-hpr#om-hpr Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64 Datainnsamling til PAI-registeret http://www.ks.no/fagomrader/Arbeidsgiver/analyse-og-statistikk/innsamling-av-data/datainnsamling-til-pai-registeret-2016/ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), § 49 a. Kommunalt rapporteringsregister https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107 Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-12-15-1425